FÖRVALTNINGSRÄTTEN I STOCKHOLM
SVERIGES DOMSTOLAR

Remissyttrande

Datum	*Diarienummer*
2026-10-29	FST 2026/931

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia:
johanna.ring@regeringskansliet.se
camilla.landberg@regeringskansliet.se

Fi2026/01654

Promemorian EU:s penningtvättspaket

Förvaltningsrätten i Stockholm har, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, följande synpunkter på förslagen i promemorian.

Bolagsverkets möjlighet till platsundersökning (avsnitt 14.14.2)

Det föreslås i promemorian att Bolagsverket, under vissa förutsättningar, ska få genomföra en undersökning på plats hos en registreringsskyldig person samt att sådana beslut ska få överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm. Om platsen är en bostad föreslås däremot att Bolagsverket ska ansöka hos förvaltningsrätten om att åtgärden ska få vidtas.

Förvaltningsrätten ser inte skäl att ha någon synpunkt i sak, dvs. i frågan om Bolagsverket ska ges de aktuella befogenheterna eller inte. Domstolen konstaterar dock att undersökningar i privatbostad är en ingripande åtgärd. Domstolen noterar att promemorian av det skälet har valt att *inte* föreslå någon befogenhet att utföra sådana undersökningar för de tillsynsorgan som utövar tillsyn över kreditinstitut, finansiella institut och speltjänst-leverantörer (avsnitt 9.5).

Förvaltningsrätten ser behov av klargöranden och vägledning i vissa frågor. Förvaltningsrätten ställer sig också frågande till grunden för förslaget att Förvaltningsrätten i Stockholm ska vara exklusivt forum för mål rörande detta. Domstolen väcker i ljuset av det frågan om medelstilldelning. Slutligen har förvaltningsrätten författningstekniska synpunkter på förslaget.

Behov av klargöranden, vägledning och överväganden

Förvaltningsrätten instämmer i det som framförs i promemorian om att gränsdragningsproblematik kan uppkomma vid bedömningen av om platsen som är föremål för undersökningen är en bostad eller inte. Förvaltnings-rätten instämmer även i att domstolen ska kunna pröva frågan om plats-undersökning ska tillåtas utan att behöva utreda närmare om adressen är en bostadsadress eller inte.

Däremot ställer sig förvaltningsrätten tveksam till en ordning där domstolen ska pröva Bolagsverkets ansökan om platsundersökning om det fram-kommer att platsen *inte* utgör en bostad. Förvaltningsrätten instämmer visserligen i uppfattningen att det får förutsättas att Bolagsverket inte ansöker om tillstånd till platsundersökning i bostad utan skäl för det. Men den situationen kan mycket väl uppstå att det under handläggningen i domstolen står klart att platsen inte är en bostad. Det behöver klargöras om domstolen i ett sådant fall ändå ska fatta beslut i frågan om tillstånd eller om

Bolagsverket då förväntas återta ansökningsförfarandet och själva fatta beslut enligt den föreslagna 3 kap. 18 § första stycket lagen om verkliga huvudmän.

Av den föreslagna 3 kap. 20 § första stycket 2 lagen om verkliga huvudmän framgår att ett beslut om undersökning på plats ska innehålla uppgift om tidpunkten för när undersökningen ska börja. Det innebär enligt författningskommentaren att om platsundersökningen inte vidtas vid denna tidpunkt kan undersökningen inte vidtas med mindre än att Bolagsverket ansöker om och beviljas tillstånd för undersökningen på nytt.

Under förutsättning att Bolagsverket förväntas ange tidpunkten för undersökningen i sin ansökan kräver en sådan ordning att domstolen har tillräcklig tid för att handlägga och avgöra målet. Det behöver med anledning av detta klargöras om det är domstolen som bestämmer tidpunkten för när undersökningen ska börja och hur domstolen i så fall ska förhålla sig till målet om den tidpunkt som Bolagsverket anger i sin ansökan hinner passera innan domstolen avgör målet.

I promemorian anförs att Förvaltningsrätten i Stockholm är hänvisad till det begränsade utrymme som följer av 10 § andra stycket förvaltnings-processlagen (1971:291) i fråga om kommunicering med motparten, dvs. den registreringsskyldiga. Av detta drar förvaltningsrätten slutsatsen att huvudregeln ska vara att den registreringsskyldiga ska få yttra sig över en ansökan om tillstånd innan målet avgörs – men att det kan uppstå fall där så inte bör ske. Det framstår nämligen som tänkbart att förhållandena i något fall kan vara sådana att en kommunicering med den registreringsskyldiga kan befaras avsevärt försvåra Bolagsverkets genomförande av beslutet i målet (punkten 4). Bolagsverket kan då yrka i sin ansökan att någon kommunicering av verkets ansökan inte ska ske inför domstolens avgörande. Om domstolen vill tillmötesgå detta kan det också behövas en möjlighet för domstolen att sekretessbelägga handlingarna i målet för motparten, på motsvarande sätt som när domstolen hanterar mål om betalningssäkring på skatte- och socialförsäkringsområdet. Förvaltningsrätten efterfrågar överväganden kring detta.

Domstolen önskar även vägledning i vilken prövning som domstolen ska göra i mål där Bolagsverkets beslut om platsundersökning har överklagats och undersökningen redan har genomförts.

Förslaget att Förvaltningsrätten i Stockholm ska vara exklusivt forum

I promemorian föreslås att Förvaltningsrätten i Stockholm ska vara exklusivt forum – dels i mål där Bolagsverket ansöker om tillstånd för plats-undersökningar, dels i mål där Bolagsverkets beslut om platsundersökning överklagas. Som skäl för att Förvaltningsrätten i Stockholm framstår som lämplig för uppdraget anges att domstolen har den erfarenhet som krävs för att handlägga den typen av förfrågningar som nu kan bli aktuellt. Som skäl för att målen bör prövas av ett exklusivt forum anges att det framstår som ändamålsenligt att endast en förvaltningsrätt prövar dessa frågor då det uppskattas röra sig om förhållandevis få ansökningar om tillstånd.

Förvaltningsrätten saknar anledning att ifrågasätta att det framstår som lämpligt utifrån kompetens- och effektivitetssynpunkt att ge ärendena ett exklusivt forum. Men det framgår inte av utredningens överväganden kring exklusivt forum vilka närmare erfarenheter som Förvaltningsrätten i Stockholm har som ger just den domstolen ökad kapacitet att hantera de aktuella målen. Det anges inte något avgörande skäl för varför den domstolen är mer lämplig än t.ex. andra större förvaltningsrätter i landet.

Om bedömningen ändå görs att Förvaltningsrätten i Stockholm ska vara ett exklusivt forum så motsätter sig domstolen dock inte att vara det.

Förslagets konsekvenser för Förvaltningsrätten i Stockholm

I konsekvensanalysen (avsnitt 17) bedöms förslagets effekter för domstolarna vara begränsade. Men särskilt om Förvaltningsrätten i Stockholm blir exklusivt forum för mål om Bolagsverkets platsundersökningar bedömer förvaltningsrätten att ärendetyperna kan förväntas medföra en ökad måltillströmning till domstolen och därmed ökad arbetsbörda samt kostnad. Detta kan behöva beaktas vid fördelningen av medel till domstolen.

Författningstekniska synpunkter

Av den föreslagna 3 kap. 19 § lagen om verkliga huvudmän framgår att Förvaltningsrätten i Stockholm ska vara exklusivt forum för Bolagsverkets ansökan om platsundersökning. Som förvaltningsrätten förstår förslaget i avsnitt 14.14.2 är avsikten att Förvaltningsrätten i Stockholm ska vara exklusivt forum även i fråga om överklaganden av Bolagsverkets beslut om platsundersökning. Detta framgår dock inte av lagtexten i 3 kap. 19 § i dess föreslagna utformning. Det följer inte heller av den föreslagna allmänna överklagandebestämmelsen i 7 kap. 2 §.

Utformningen och placeringen av de aktuella bestämmelserna bör även i övrigt ses över. Särskilt bestämmelsen i 3 kap. 18 § andra stycket, sista meningen om att det vid överklagande krävs prövningstillstånd till kammarrätten framstår för förvaltningsrätten som apart placerad. Det bör övervägas om inte samtliga bestämmelser om överklagande och forum bör samlas i 7 kap. lagförslaget.

Övriga delar av promemorian ger inte anledning till något yttrande från förvaltningsrättens sida.

Detta yttrande har beslutats av rådmannen Jonatan Wahlberg efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Victoria Ollén.

Jonatan Wahlberg

Victoria Ollén